

європейському світові, котрий, певно знов признає в українському народі свого брата. Між іншим голос цього європейського світу мусить просвітити освічених людей на Україні, котрі вивчившись на кошт її мужицтва, одвертаючись од нього».

Отже, мислитель формулює своєрідний категоричний імператив для українця-інтелігента – служіння лише Україні, в протилежному випадку українець не гідний називатися українцем, він є зрадником.

Список літератури

1. Драгоманов М. Пропащий час. Українці під Московським царством (1654-1876) // Вибране К., 1991. – С. 559-574
2. Драгоманов М. Передне слово до Громади. Вибране. К., 1991. – С. 276-327
3. Політологія Кінець XIX – перша половина XXст., / за ред. О. Семків Львів, 1996. – 800 с.

МИХАЙЛОВА К. Г.

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Питання визначення місця та ролі інтелігенції у суспільстві набувають своєї актуальності саме у часи нестабільності та пошуку шляхів її подолання. У такі періоди суспільного розвитку інтелігенція стає одним з ключових суб'єктів, який має відповіді на запити суспільства. Поряд з цим, роль та місце цієї групи в умовах глобалізації значно трансформуються, що визначає певні протиріччя в її функціонуванні.

Зазначимо, перш за все, що сама інтелігенція визначається багатозначно, та і самі визначення не є універсальними. Як продемонстрував наш аналіз [1], ключовими характеристиками, що визначають інтелігенцію, є переважно морально-етичні, сформовані на основі культурних зразків. Всі інші – знаннєві, інтелектуальні, освітні та за видом діяльності можуть бути застосовані і до інших соціальних суб'єктів. У такій специфіці інтелігенції і полягає протирічливе ставлення до неї у стабільні часи та підвищена затребуваність у нестабільні. Але у сучасних умовах особливий вплив на життєдіяльність інтелігенції здійснює глобалізація, яка вносить свої корективи у її самовідчуття та соціальне сприйняття, а також стратегії дії. І за таких умов інтелігенція поряд з традиційними протиріччями функціонування відчуває додатковий вплив новітніх.

У чому ж традиційна протирічливість життєдіяльності інтелігенції? Перш за все, неоднозначний характер її розуміння: з одного боку, вона сприймається з раціональної точки зору (розумність

як характеристика, яка дозволяє пізнавати світ, інтегрувати знання про нього та надавати їм завершеного характеру); з іншого – це її здібність до розуміння як ірраціональна характеристика. Однак слід звернути увагу, що ці два первинні акценти у розумінні інтелігенції не є корелюючими один з одним: пізнання світу не завжди передбачає готовність розуміти іншого і навпаки.

Також можна зацентувати увагу на ще одному протиріччі: обов'язковим у визначенні інтелігенції є не тільки соціально-етичний критерій, а й соціально-економічний. Останній у певному сенсі стабілізує цю групу у просторі соціуму, бо критерієм виступають не лише особистісні якості, а й соціально значущі характеристики її як групи. Але стабілізації соціально-економічного параметру інтелігенції майже неможлива, бо майже завжди переміщує її у контекст інших соціальних груп.

Тобто можна говорити про два протиріччя, які супроводжують життєдіяльність інтелігенції у соціальному просторі традиційно. Можливо саме ця протирічливість, яку закладено у визначення сутності цього утворення, визначає можливість досить вільного визначення тих, хто може бути віднесений до неї (а частково і бажає цього).

Однак ще одним важливим фактором цієї ситуації є прив'язаність будь-яких соціальних груп до економічних та статусних критеріїв, бо саме вони дозволяють об'єктивізувати соціальну ідентичність, перевести її з площини суб'єктивного сприйняття та розміркувань до об'єктивного виміру. І в цьому сенсі інтелігенція виявилася не тільки тією, яка може претендувати на той чи інший соціальний статус та соціально-економічне становище (яке не є унікальним), а й такою, що відповідає динаміці перерозподілу ресурсної (у широкому сенсі) бази сучасного суспільства.

Розвиток сучасних суспільств все більше змінює значущість об'єктивізованих критеріїв визначення інтелігенції, бо в умовах глобалізації вони набирають якості різноманітності. Це визначає необхідність звернення до її культурологічних характеристик (морально-етичних), які можуть лише умовно видаватися універсальними, але змістовно різнитися.

Слід зазначити, що загальний потенціал інтелігенції в умовах глобалізації не обмежується її атрибутивними (соціально-економічними або культурологічними) ознаками. На наш погляд, значний пласт цього потенціалу лежить в її функціях. Узагальнення літератури з даного питання показало, що в сучасних умовах можна говорити про такі функції інтелігенції, як:

- критична (в тому числі, функція соціальної критики, технічної, ідеологічної і моральної);

- функція розвитку матеріальної і духовної культури (в тому числі, формування певних цінностей, моральне перетворення, гуманізація суспільства);
- функція освіти;
- функція турботи про загальне благо (в тому числі, підтримання громадського рівноваги, розробка моделі гармонійного розвитку суспільства, джерело суспільних перетворень);
- ідеологічна (в тому числі, формулювання громадської ідеології, ідеології окремих соціальних груп)
- і деякі інші, пов'язані з виконанням її професійної діяльності, в тому числі і в сфері управління.

Але якщо по формі ці функції не викликають сумнівів, за змістом в умовах глобалізації стає очевидним певні розмитості у їх виконанні, а іноді і відсутність потреби у них.

В цілому можна підкреслити, що інтелігенція в умовах глобалізації, з одного боку, втрачає свої універсальні характеристики, а з іншого – набуває нових сенсів, які творять її як нову соціальну силу конструктивного плану.

Список літератури

1. Михайлева Е. Г. Интеллектуальная элита в матрице современных цивилизационных изменений / Е. Г. Михайлева. – Харьков :Изд-во НУА, 2007. – 576 с.

МОІСЄНКО Л. М.

УЧАСТЬ ЖІНОК У КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В ГАЛИЧИНІ НА ПРИКЛАДІ «СОЮЗУ УКРАЇНОК» В 20-30-І РОКИ ХХ СТ.

Інтелігенції завжди належала провідна роль у формуванні напрямів розвитку та визначенні культурного та цивілізаційного поступу суспільства. Тому проблема діяльності представників розумової праці, основним завданням яких є виведення нації на шлях суспільно-політичних, соціально-економічних і культурних перетворень знаходиться під прискіпливою увагою істориків, соціологів, політологів і філософів. Дана стаття присвячена українським жінкам Галичини, що увійшли до товариства «Союз українок» та зробили значний внесок у культурне перетворення українського суспільства в 20-30 –і роки ХХ ст.

Перша світова війна стала значущою подією за своїми наслідками та розмахом. Змінилися території країн, зникли могутні імперії, зазнали краху 24 правлячих династії, на карті з'явилися десятки нових держав, світ стикнувся з випробуваннями демократії та